

Škola	
Program proti šikanování ve škole	
Č.j.:	Účinnost od:
Spisový znak:	Skartační znak: S 10
Změny:	

Obsah

1. Předmět

2. Vymezení základních pojmů

2.1 Šikanování

2.2 Verbální šikana

2.3 Fyzická šikana

2.4 Smíšená šikana

3. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

3.1 Odpovědnost školy a ochraně zdraví žáků.

3.2 Odpovědnost pedagogického pracovníka

4. Prevence proti šikanování

4.1 Školní vzdělávací program

4.2 Systém primární prevence sociálně patologických jevů

4.3 Systém dalšího vzdělávání školy

4.4 Informování pedagogických pracovníků

4.5 Systém úkolů pro pracovníky školy v oblasti prevence proti šikaně

4.6 Školní řád

4.7 Spolupráce se specializovanými institucemi

4.8 Krizová telefonní linka k šikaně

5. Krizový plán a postupy řešení šikanování

5.1 Postup pedagogického pracovníka a ředitele školy

5.2 Vyšetřování šikany

5.3 Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR

5.4 Postup rodičů při podezření na šikanování

6. Další přílohy:

Seznam příloh

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

Informace pro pracovníky školy

Informace pro rodiče a žáky školy.

Informační leták pro žáky ZŠ a pro studenty SŠ

Minimální preventivní program

Policie - šetření a výsledky žáků

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Příklady šikanování

Směrnice k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků

Směrnice k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí (žáků a studentů) ve škole

Směrnice ředitele školy k bezpečnosti a ochraně zdraví žáků

Stádia šikanování

Školní řád

Školní vzdělávací program ...

Úkoly pro pracovníky školy

Právní východiska

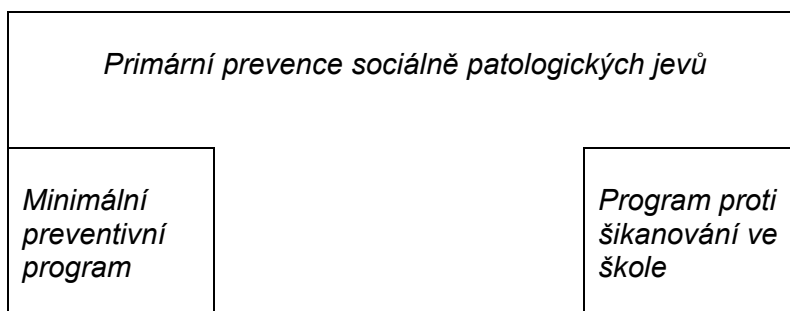
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, Č.j. 24 246/2008-6

- Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních Č. j.: 20 006/2007-51

1. Předmět

Tento Program proti šikanování ve škole slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy.

Tento program je nedílnou součástí Primární prevence sociálně patologických jevů ve škole a Minimálního preventivního programu školy.

Viz přílohy *Směrnice k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí (žáků a studentů) ve škole a Minimální preventivní program*

2. Vymezení základních pojmů

2.1 Šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Podoby šikanování jsou:

1. přímá podoba šikany:

- fyzické útoky v podobě bití,
- vydírání,
- loupeže,
- poškozování věcí,
- slovní útoky v podobě nadávek,
- pomluvy,
- vyhrožování,
- ponižování,
- sexuální obtěžování až zneužívání,
- kyberšikana prostřednictvím elektronické komunikace (útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.).

2. nepřímá podoba šikany

- demonstrativní přehlížení,
- ignorování žáka či žáků.

2.2 Verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).

2.3 Fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).

2.4 Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

3. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

3.1 Škola je odpovědná souladu s ustanovením § 29 zákona č. 5651/2004 Sb., školský zákon. Je povinná zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Viz *Směrnice ředitele školy k bezpečnosti a ochraně zdraví*

žáků.

3.2 Pedagogický pracovník je odpovědný podle zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (*V nejbližší době vyjde nový trestní zákon = nutná změna*). Bude-li znám případ šikanování a pedagogický pracovník nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, vystavuje se riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřežehnutí trestného činu (§168, 167 trestního zákona).

4. Prevence proti šikanování

4.1 Základem prevence šikanování a násilí ve škole je Školní vzdělávací program ..., který podporuje pozitivní vzájemné vztahy mezi žáky (a mezi žáky a učiteli) a usiluje o vytváření bezpečného prostředí školy, především kapitola 4 Klíčové kompetence a kapitola 6.1 Osobnostní a sociální výchova a 6.2 Výchova demokratického občana.

Viz příloha **Školní vzdělávací program ...**

4.2 Systém primární prevence sociálně patologických jevů, který je dán Směrnicí k primární prevenci sociálně patologických jevů u žáků a Minimálním preventivním programem.

Viz přílohy **Směrnice k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí (žáků a studentů) ve škole a Minimální preventivní program**

4.3 Systém dalšího vzdělávání školy

- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky vytváření dobrých vztahů, v podpoře a upevňování zdravých třídních norem žáků jako prevenci šikanování

- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky šikanování

- vzdělávání školního metodika prevence ve specializačním studiu podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Viz příloha **Směrnice k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků**

4.4 Dále je to informování pedagogických pracovníků, rodičů i žáků o problematice šikanování. Viz přílohy: **Informace pro pracovníky školy** (pro školního metodika prevence, výchovného poradce a ředitele školy, pedagogické pracovníky) a **Informace pro rodiče a žáky školy**.

4.5 Zpracování uceleného systému úkolů pro pracovníky školy v oblasti prevence proti šikaně a jejich postupné zapracování do dokumentů školy (Roční plán práce, týdenní plán práce, pracovní náplně...)

Viz příloha **Úkoly pro pracovníky školy** (ředitel školy, pedagogický pracovník, třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce).

4.6 Zapracování prevence proti šikanování do školního řádu a dodržování školního řádu.

Viz příloha **Školní řád**

4.7 Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany spolupracovat s institucemi:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,

- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,

- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),

4.8 Školní metodik prevence informuje o krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče

Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče: 286 881 059

(*Perspektivně bude uvedené číslo nahrazeno jiným, jednodušším.*)

5. Krizový plán a postupy řešení šikanování

5.1 Postup pedagogického pracovníka a ředitele školy

Postup pedagogického pracovníka

1. Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
2. Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
3. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.
4. Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.
5. Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup ředitele školy

1. Přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák)
2. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR.
3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů
4. Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.
5. V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
6. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
7. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
8. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
9. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.
10. Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Viz dále příloha Úkoly pro pracovníky školy (Po zjištění)

5.2 Vyšetřování šikany

A. Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou):

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

B. Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.

4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

5.3 Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR

Při řešení případů šikany spolupracovat s institucemi:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatri a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění):

- Policie ČR.
- orgán sociálně právní ochrany dítěte

Viz příloha **Policie - šetření a výslech žáků**

5.4 Postup rodičů při podezření na šikanování

Postup při podezření na šikanování, o kterém jsou informováni, by měl být následující:

1. Rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází.
2. Nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče s informací na ředitele školy.
3. V případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informací na ředitele školy.
4. Jsou-li rodiče přesvědčeni, že postupuje škola při řešení šikanování nedostatečně, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy, ..., nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost podaná písemně, osobně nebo v elektronické podobě se přijímá na adrese ČŠI ... Stížnost je možné adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI, stížnost je možno podat i na ústředí tzn. na adresu: Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5, resp. elektronicky na adresu posta@csicr.cz.

Viz příloha **Informace pro rodiče**

6. Další přílohy:

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Stádia šikanování

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

Příklady šikanování

Informační leták pro žáky ZŠ a pro studenty SŠ